κ. Ευστράτιον Βρατάν
Παπάδον

... Δρ. 100
ξάμηνος ... » 60
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ἐτησία ..... Δ. Σ. 2
Ἑξάμηνος... Δ. Σ. 1
Τὸ φύλλον
ΛΕΠΤΑ 50

• ΦΩΣ •
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΕΜΠΤΗ
27
9
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
1923

ΕΤΟΣ Α΄ Ἀριθ. 76
ΓΡΑΦΕΙΑ—ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΚΟΥ ΒΡΥΣΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ — ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚ. ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ
Εἰς τὴν 1ην Σελ. Δρ. 6 εἰς τὴν 2αν Δρ. 3
Χειρόγραφα
δὲν ἐπιστρέφονται

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ὑπὸ τύπον συνεντεύξεως πρὸς τὸν ἐν Λωζάνῃ ἀνταποκριτὴν τῆς «Πατρίδος» κ. Γ. Βεντήρην, ὁ κ. Ἐλ. Βενιζέλος προέβη ἐπὶ λέξει εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις. Ἡ συνέντευξις φέρει χρονολογίαν 26ης Ἰουλίου.

Δηλοῦται κατὰ καθῆκον ὅτι αἱ ὑπογραμμίσεις δὲν ἀνήκουν οὔτε εἰς τὸν δόντα, οὔτε εἰς τὸν λαβόντα τὴν συνέντευξιν.

— Θέλετε νὰ μάθετε ποῖα αἰσθήματα μοῦ ἐμπνέει ἡ ὑπογραφὴ τῆς Συνθήκης; Βέβαια ὅταν σκεφθῇ τις, ὅτι διὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆς καταργεῖται καὶ ἐπισήμως ἡ πρὸ τριῶν ἐτῶν ὑπογραφεῖσα συνθήκη τῶν Σεβρῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ καταστείλῃ τὸ αἴσθημα βαθείας μελαγχολίας, τὸ ὁποῖον τὸν καταλαμβάνει. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ἡ συνθήκη τῶν Σεβρῶν εἶχεν ἤδη παύσει ζῶσα εὐθὺς μετὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν καὶ ὅτι κυρίως εἰπεῖν ἡ θανάσιμος προσβολή της ἦτο βεβαία ὅτε, διὰ τῆς ἀκολουθηθείσης, μετὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Νοεμβρίου, πολιτικῆς, διερρήχθησαν αἱ συμμαχίαι μας καὶ τὸν πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν συνεχίσαμεν ἐν πλήρει ἀπομονώσει. Ὅταν ταῦτα ἐνθυμούμεθα, ὑποχρεούμεθα, νομίζω, νὰ θεωρήσωμεν, ὅτι ἡ ὑπογραφεῖσα σήμερον συνθήκη ἀποτελεῖ διὰ τὴν ἡττηθεῖσαν Ἑλλάδα εἰρήνην ἔντιμον, ἐπιτρέπουσαν εἰς αὐτὴν μετ᾽ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ μέλλον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης. Σεῖς δέ, ὅστις παρέστητε ἀπ᾽ ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς Συνδιασκέψεως, δύνασθε νὰ ἐκτιμήσετε πόσον, κατὰ τὸ σχετικῶς βραχὺ τοῦτο διάστημα, ἡ Ἑλλὰς ὑψώθη εἰς τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν τοῦ κόσμου ἀπὸ τοῦ σημείου εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο πεσμένη, ὅταν ἐξερράγη ἡ Ἐπανάστασις. Ἀλλ᾽ εἶμαι ἥκιστα ἐνδεδειγμένος νὰ κρίνω ἀπροκαλύπτως ἔργον, εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὁποίου ἔλαβα ἐνεργὸν μέρος ὡς πρῶτος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος.

Ὅτι ὅμως δύναμαι νὰ βεβαιώσω εἶνε, ὅτι, ἄνευ τῆς θαυμασίας ἀνασυγκροτήσεως τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ, οἱ ὅροι τῆς εἰρήνης τῆς Λωζάνης θὰ ἦσαν διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀσυγκρίτως ἐπαχθέστεροι. Διότι ὅσον πραγματικὴ καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ συνδρομὴ ἣν μᾶς παρέσχον, κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις, ἥ τε σύμμαχος Νοτιοσλαυΐα καὶ αἱ λοιπαὶ πρώην σύμμαχοι Δυνάμεις, ὁ πόθος τῶν τελευταίων πρὸς τὴν εἰρήνην ἦτο τόσον ζωηρὸς καὶ τόσον, δύναμαι νὰ εἴπω, ἀσυγκράτητος ὥστε, θυσιάσασαι εἰς τὸν βωμὸν αὐτῆς τόσον μεγάλα ἰδικά των συμφέροντα, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιμείνουν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἰδικῶν μας συμφερόντων, ἐὰν εἰς τὴν πλάστιγγα δὲν ἐρρίπτετο ἀποτελεσματικῶς, κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμήν, ὅλον τὸ βάρος τοῦ ἀνασυγκροτηθέντος στρατοῦ μας. Ὅλη ἡ τιμὴ ἑπομένως διὰ τὸ ἐπιτευχθὲν ἀποτέλεσμα ἐν Λωζάνῃ ἀνήκει εἰς τὴν Ἐπανάστασιν καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τοὺς ἡγέτας τῶν πολεμικῶν μας δυνάμεων, διότι εἰς τὴν ἐν Λωζάνῃ ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν ἔδωκαν τὸ μόνον ἀποφασιστικὸν ὅπλον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἑλληνικῶν συμφερόντων καὶ διότι τὴν ἀντιπροσωπείαν των περιέβαλον διὰ τῆς πλήρους ἐμπιστοσύνης των, ἥτις ἦτο ἀναγκαία, ὅπως ἀχθῇ εἰς καλὸν τέλος ἡ ἀνατεθεῖσα εἰς αὐτὴν ἐντολή. Ἐμὲ δὲ ἀποκλειστικῶς βαρύνει ἡ ἠθικὴ εὐθύνη, ὅτι ἀντετάχθην ἐρρωμένως καὶ ἀποφασιστικῶς κατὰ πάσης ἰδέας ἐπαναλήψεως τῶν ἐχθροπραξιῶν, δι᾽ ἧς θὰ ἐπεδιώκετο ἡ ἀνατροπὴ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα συνεπήγαγεν ἡ ἐν Μικρασίᾳ ἧττα μας. Ἡ ἰδέα ἦτο βεβαίως εἰς ἄκρον ἑλκυστική. Οἱ ἡγέται τῶν πολεμικῶν μας δυνάμεων εἶχον τὴν δικαίαν πιθανῶς πεποίθησιν ὅτι ἠδύναντο ἀκόπως νὰ κατισχύσουν τοῦ ἐν Ἀνατολικῇ Θράκῃ τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ νὰ φθάσουν εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῆς ἑβδομάδος εἰς Τσατάλτζαν, ἴσως δὲ ἂν ἀπεσύροντο οἱ σύμμαχοι ἐκ Κ/πόλεως νὰ καταλάβουν καὶ αὐτήν.

Ἀλλὰ ὁ πολιτικὸς νοῦς δὲν ἠδύνατο νὰ συσκοτισθῇ ἀπὸ τὰς πιθανὰς αὐτὰς στρατιωτικὰς ἐπιτυχίας καί, διὰ λόγους, **ὧν ἡ ἀνάπτυξις δὲν εἶνε τῆς παρούσης στιγμῆς, ἔβλεπεν, ὅτι ἐπανάληψις τῶν ἐχθροπραξιῶν, γενομένη ἐν πλήρει στρατιωτικῇ, διπλωματικῇ καὶ οἰκονομικῇ ἀπομονώσει, θὰ ἦτο ἔγκλημα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὑπαίτιοι τοῦ ὁποίου θὰ ὑπεῖχον εὐθύνην, οὐχὶ μικροτέραν, ἴσως δὲ καὶ βαρυτέραν, τῆς εὐθύνης ἐκείνων, οἵτινες συνέχισαν τὸν πόλεμον μετὰ τὴν διάρρηξιν τῶν συμμαχιῶν μας.**

«Μὲ ἐρωτᾶτε ποία εἶναι ἡ γνώμη μου περὶ τῆς τηρητέας πολιτείας, μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς εἰρήνης. Καίτοι, μετὰ τὴν **ἀνέκκλητον** ἐκ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἀπομάκρυνσίν μου, ἀποφεύγω συστηματικῶς νὰ ἐκθέσω δημοσίᾳ τὰς γνώμας μου περὶ τῶν δεόντων γενέσθαι, νομίζω ὅτι, κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτήν, ὑποχρεοῦμαι, ὡς ἁπλοῦς πολίτης Ἕλλην, νὰ μὴ ἀρνηθῶ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸ ἐρώτημά σας. Λαμβανομένου ὑπ᾽ ὄψιν, ὅτι ἡ Τουρκία ταχύτατα, εἰς διάστημα ἴσως βραχύτερον τῶν τριῶν ἑβδομάδων, προτίθεται νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν συνθήκην, **ἐπιβάλλεται, ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπικυρώσωμεν αὐτὴν τὸ ταχύτερον.**

Διότι ἂν κατορθώσωμεν, ὅτι ἡ προθεσμία τῆς ἀποδόσεως τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν ἐνηλίκων ἀρρένων, τῶν ἀποτελούντων τὰ στηρίγματα τῶν ἐκ Μικρασίας ἐξωσθεισῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, ἀρχίσῃ τρέχουσα ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης καὶ πρὸ τῆς ἐπικυρώσεως αὐτῆς, **ἡ σύμβασις ὅμως περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ πρὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς συνθήκης, ἡ δὲ ἀνάγκη τῆς ταχείας ἐνάρξεως τῆς ἐκτελέσεώς της εἶναι ἐπείγουσα, ὅπως μὴ ἀπολεσθῇ τὸ προσεχὲς γεωργικὸν ἔτος.** Εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀπόκειται νὰ ἐπιλύσῃ **τὰς δυσχερείας** ὅσας παρουσιάζει ἡ ἐπικύρωσις τῆς Συνθήκης. Ἐγὼ δὲν δύναμαι ἢ νὰ συστήσω τὴν ὡς οἷόν τε ταχίστην ἔγκρισιν αὐτῆς. Οὔτε πρέπει νὰ παροραθῇ, ὅτι ἀπὸ **τὴν ταχεῖαν καὶ ριζικὴν καὶ συστηματικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῶν προσφύγων, διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν, ἐξαρτᾶται αὐτὸ τὸ οἰκονομικὸν καὶ πολιτικὸν καὶ ἐθνικὸν μέλλον τῆς Ἑλλάδος.**

»Κατὰ τὰ λοιπὰ ἓν πρέπει νὰ εἶνε τὸ σύνθημα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς Ἑλλάδος.

»**Κατάπαυσις τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ ἐπάνοδος τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ πολιτεύματος.**

»Ὅπως τοῦτο ἐπιτευχθῇ, εἶνε ἀνάγκη **τῆς ταχυτέρας διεξαγωγῆς ἐλευθέρων ἐκλογῶν** ὑπὸ Κυβέρνησιν δυναμένην νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ἐθνικὸν συνασπισμὸν ὅλων τῶν στοιχείων, ὅσα ἐμπνέονται ἀπὸ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἄνευ καταπαύσεως τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ ἐπαναφορᾶς τοῦ πολιτεύματος εἰς τὴν κανονικήν του λειτουργίαν **καὶ ἄνευ ὁριστικῆς ὑποταγῆς τῆς πολιτικῆς τοῦ κράτους εἰς τὴν θέλησιν τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ** καὶ εἰς τὸ συμφέρον τῆς χώρας, ἡ Ἑλλὰς θὰ ὁδηγηθῇ ταχέως εἰς νέας καὶ ἀνεπανορθώτους συμφοράς.

»Ἐὰν σωφρονισθῶμεν, ἐὰν κατορθώσωμεν νὰ καταστείλωμεν τὰ πολιτικὰ πάθη μας, ἐὰν ἕκαστος ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων παύσῃ νὰ εἶναι μία Μήδεια ἡ ὁποία: «οἶδε μὲν οἷα μέλλει δρᾶν κακά, θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν βουλευμάτων αὐτῆς», εἰμποροῦμεν νὰ ἀποβλέψωμεν μετ᾽ ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ μέλλον.

»Διὰ τῶν βαλκανικῶν πολέμων καὶ τοῦ παγκοσμίου πολέμου τὰ ἐξωτερικὰ ἐθνικά μας ζητήματα ἐλύθησαν. Ἄλλα μὲν τούτων ἐλύθησαν καλῶς, ἄλλα δέ, φεῦ, κακῶς, ἀλλ᾽ ἐλύθησαν πάντοτε. **Βλέψεις ἐδαφικῶν ἐπεκτάσεων δὲν δυνάμεθα, δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν τοῦ λοιποῦ.** Τὸ ἀμετάβλητον πρόγραμμα τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς πρέπει νὰ εἶναι πῶς **νὰ καταστήσωμεν ὁσημέραι φιλικωτέρας καὶ στενωτέρας τὰς σχέσεις ἡμῶν** ὄχι μόνον μετὰ τῶν συμμάχων μας, **Σέρβων καὶ Ρουμάνων**, ἀλλὰ καὶ τῶν **Ἀλβανῶν**, πρὸς τοὺς ὁποίους, παρὰ τὰς ἀναποτρέπτους ἀντιθέσεις τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων, τόσα κοινὰ συμφέροντα καὶ τόσαι κοιναὶ παραδόσεις μᾶς συνδέουν, ἔτι πλέον δὲ καὶ μετὰ τῶν τέως ἐθνικῶν ἀντιπάλων μας, τῶν **Βουλγάρων καὶ Τούρκων**. Μόνον διὰ τῆς βαθμιαίας ἐναρμονίσεως τῶν συμφερόντων τῶν λαῶν τῆς Χερσονήσου θὰ δυνηθῶμεν, ὄχι μόνον νὰ ἀσφαλίσωμεν παγίαν εἰρήνην εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ νὰ προασπίζωμεν ἀποτελεσματικώτερον τὰ συμφέροντα τῶν λαῶν τούτων. Ταύτην ἀκολουθοῦντες **παγίως** τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν **καὶ στρέφοντες ὅλην ἡμῶν τὴν δραστηριότητα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου καὶ τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας** δυνάμεθα νὰ ἀποβλέψωμεν μετ᾽ ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ μέλλον.

»Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ προσωπικὴ πολιτικὴ τοῦ θανόντος βασιλέως συνεκλόνισε τὰς βάσεις τοῦ βασιλικοῦ θεσμοῦ, οὔτε νομίζω τὸν ἑλληνικὸν λαὸν μὴ ὥριμον διὰ τὴν ἄσκησιν καθαρᾶς δημοκρατίας. Ἴσως θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀμφιβάλῃ ἂν εἶναι ὥριμος διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς βασιλευομένης δημοκρατίας, ἥτις ἀποτελεῖ πολυπλοκώτερον πολίτευμα. Καὶ διὰ τοῦτο εὑρίσκω ἐντελῶς φυσικὴν τὴν δημιουργίαν κόμματος δημοκρατικοῦ, ἀποστολὴ τοῦ ὁποίου θὰ εἶνε νὰ διαφωτίσῃ μὲν **βαθμιαίως** τὸν λαὸν περὶ τῆς **ἀληθοῦς** ἐννοίας τῆς καθαρᾶς δημοκρατίας, νὰ ἀποτελῇ δὲ ἀντίπαλον δέος διὰ τὸ καθεστὼς πολίτευμα καὶ συνέχῃ αὐτὸ ἀπὸ συνταγματικὰς παρεκτροπάς.

»Ἀλλὰ **πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐν καλῇ πίστει ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, ἰδίως τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, ἀποστέργει τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος** καὶ ἐπιμένει νὰ κάμῃ περαιτέρω δοκιμὴν τῆς βασιλευομένης δημοκρατίας. Καὶ ὅτι ἴσως, ἐάν, ὡς πρέπει νὰ εὐχώμεθα καὶ ἐλπίζωμεν, ὁ νῦν βασιλεύς, διδασκόμενος ἀπὸ τὰς συμφορὰς τοῦ πατρός του καὶ ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ πάππου του, μείνῃ πιστὸς εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ ἀποφύγῃ, μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, πᾶσαν παράβασιν τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ πολιτεύματος **ἡ Ἑλλὰς θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιτελέσῃ ὑπὸ τὸ πολίτευμα τοῦτο, τὰ αὐτὰ βήματα προόδου, τὰ ὁποῖα οἱ ὀπαδοὶ τῆς καθαρᾶς δημοκρατίας προσδοκοῦν ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος.**

»Ἀκόμη καὶ ἂν ἡ ἀναλογία ἦτο ἀνεστραμμένη, ὑπῆρχε δὲ σαφὴς πλειοψηφία λαϊκὴ ὑπὲρ μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος, **θὰ ἔκρινα ἀπολιτικὴν τὴν κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμήν, ἀνακίνησιν ζητήματος τοιούτου.** Τὸ πρώιστον ἡμῶν καθῆκον, ὡς εἶπον ἤδη, εἶνε ἂν δὲν θέλωμεν νὰ φθάσωμεν εἰς πλήρη καταστροφὴν νὰ καταπαύσωμεν τὸν ἀπὸ ὀκταετίας ἀρξάμενον ἐμφύλιον σπαραγμόν. Ἀλλὰ πῶς θὰ ἐπιτύχωμεν τοῦτο, ἐάν, **ἀντὶ νὰ θέσωμεν ὑπὸ πόδας κάθε τι τὸ ὁποῖον βαθέως μᾶς διαιρεῖ ἀνακινοῦμεν καὶ ἄλλο ζήτημα βαθείας, βαθυτάτης διαιρέσεως;** Μόνον ἂν ὑπῆρχε τοιαύτη ὀγκώδης πλειοψηφία ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος ὥστε ἡ ἀντίθετος γνώμη νὰ μὴ εἶναι ἀξία σεβασμοῦ, προσοχῆς, θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐπιμονὴν τῶν ζητούντων ἄμεσον μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος. Ἀλλὰ καὶ οἱ ζωηρότεροι τούτων δὲν τολμοῦν νὰ ἰσχυρισθοῦν ὅτι ὑπάρχει ὑπὲρ τῆς γνώμης αὐτῶν πλειοψηφία καὶ δὴ τοιαύτη ὀγκώδης πλειοψηφία.

»Ἀλλὰ τὸ χειρότερον εἶνε ὅτι δὲν παύουν ἐπαναλαμβανόμεναι διαδόσεις, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ὀπαδοὶ τῆς καθαρᾶς δημοκρατίας, ἀπελπιζόμενοι νὰ κερδίσουν τὸν λαὸν πρὸς τὰς ἰδέας των ἐντὸς εὐλόγου, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις των προθεσμίας, **προτίθενται νὰ ἐπιβάλουν διὰ τῆς βίας τὴν δημοκρατίαν καὶ νὰ ἐξαναγκάσουν ὕστερα τὸν λαὸν εἰς ἀποδοχὴν αὐτῆς. Τὸ ἀτύχημα εἶνε ὅτι, ὅσον τερατώδης καὶ ἂν φαίνεται τοιαύτη ἀντίληψις, διῆλθεν αὐτὴ ἐπανειλημμένως κατὰ τοὺς τελευταίους καιρούς, ἀπὸ τὰς κεφαλὰς ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι κοινῶς ὑπολαμβάνονται ὡς ἔχοντες σῶας τὰς φρένας.** Ἐπειδὴ δὲ ἡ πίστις μου εἰς τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη δὲν ὑποθέτω νὰ τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, **ἴσως εἶναι χρήσιμον νὰ μάθουν οὗτοι ὅτι τὸ γεγονὸς ὅτι τοιαῦται σκέψεις δύνανται σοβαρῶς νὰ μελετῶνται, μὲ ἐξεγείρει εἰς ἀσυγκράτητον ἀγανάκτησιν.** Πῶς οἱ ἄνθρωποι αὐτοί—τῶν ὁποίων δὲν ὑποτιμῶ καθόλου τὸν πατριωτισμὸν ἀλλὰ τῶν ὁποίων ἀμφισβητῶ μόνον τὴν πολιτικὴν ὀρθοφροσύνην—δύνανται, καθ᾽ ἣν στιγ**μὴν ὅρος σωτηρίας τῆς χώρας εἶνε ἡ κατάπαυσις τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, νὰ ῥίψουν τὴν ἐξησθενημένην Ἑλλάδα εἰς νέον ἐμφύλιον σπαραγμόν; Καὶ πῶς δὲν βλέπουν ὅτι, ἐπιδιώκοντες τάχα τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς καθαρᾶς δημοκρατίας, ἄλλο δὲν ἐπιδιώκουν πραγματικῶς παρὰ τὴν ἐπιβολὴν δικτατορίας ἥτις δὲν θὰ εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτῆς οὔτε τὸ θεῖον δίκαιον ὅπερ ἐπεκαλεῖτο ὁ ἀποθανὼν Βασιλεύς, οὔτε κἂν τὴν λαϊκὴν ἐτυμηγορίαν, ἀλλ᾽ ἁπλῶς τὴν ὀξύτητα τοῦ ξίφους των.** Ἀλλὰ πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι αἱ σκέψεις αὗται εἶνε ἁπλῶς ὁρμαὶ ψυχῶν, ἐπαναστατημένων κατὰ τῶν καταστροφῶν, εἰς ἃς ὡδήγησε τὴν χώραν ὁ μοναρχισμός· καὶ ὅτι οἱ συλλαβόντες τὰς σκέψεις ταύτας ἠρεμώτερον σκεπτόμενοι θ᾽ ἀποτραποῦν ἀπὸ ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι **ἀσφαλῶς θὰ ὁδηγήσουν τὴν χώραν εἰς νέας καταστροφάς.**

»Τὴν ἐμμονήν μου ὅπως ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπανέλθω εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνὴν θὰ ἐδικαιολόγει καὶ μόνον τὸ γεγονὸς ὅτι μένω πιστὸς εἰς τὴν δήλωσιν τὴν ὁποίαν, εἰς τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν καὶ τὴν ἐπομένην αὐτῶν, ἔκαμα πρὸς τὸν ἑλλ. λαόν. Ἴσως διότι τὸ πεδίον τῆς δράσεως τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ὀνομάζεται πολιτικὴ σκηνή, οἱ λαοὶ φέρονται συχνὰ εἰς ὑπόνοιαν ὅτι οἱ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης δρῶντες εἶνε ἁπλοῖ ἠθοποιοί. Τὴν ὑπόνοιαν ταύτην ἀτυχῶς δικαιολογοῦν πολλάκις καὶ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες. Ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ ἐν τούτοις νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ μακρὸς καὶ περιπετειώδης πολιτικὸς βίος μου ἀποδεικνύει ὅτι εἶμαι κατεσκευασμένος ἀπὸ τοιοῦτον ὕφασμα. Ἐπιθυμῶ νὰ παραμείνω διὰ τοὺς συμπολίτας μου ὡς τὸ παράδειγμα πολιτικοῦ ὅστις, καθ᾽ ὅλον τὸ στάδιόν του ἐπίστευεν ὅτι τὸ πρῶτον καθῆκον τοῦ ἀξιοῦντος νὰ διευθύνῃ τὰς τύχας ἑνὸς λαοῦ εἶνε νὰ εἶνε εὐθύς, καὶ ὅστις συνεμόρφωσε πάντοτε τὰς πράξεις του πρὸς τοὺς λόγους. Τοιοῦτον ἐμπνέον παράδειγμα δύναται νὰ ἀποβῇ χρησιμώτερον διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν νέων πολιτευομένων μας καὶ ἐπωφελέστερον ἑπομένως διὰ τὴν χώραν, παρὰ τὴν ἄμεσον ὠφέλειαν ἣν τινὲς φαντάζονται ὅτι ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἡ κατὰ τὰς σημερινὰς δυσκολίας ἐπάνοδός μου εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνήν.

Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν εἶχα δηλώσει ὅτι, ἀποδοκιμαζόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ, θὰ ἔκρινα καθῆκον μου νὰ ἀποσυρθῶ ὁριστικῶς τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, πάλιν ἡ ἀποδοκιμασία τῶν ἐκλογῶν τῆς 1 Νοεμβρίου θὰ μὲ ἦγεν ἀναποτρέπτως εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα. Μία τῶν κυριωτάτων ἀφορμῶν τῆς πολιτικῆς μας κακοδαιμονίας εἶναι ὅτι τὸ αἴσθημα τῆς πολιτικῆς εὐθύνης δὲν εἶναι στερεῶς ἐρριζωμένον εἰς τὴν συνείδησιν πάντων τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν. **Ὅταν κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1916 ἀπεφάσισα νὰ προβῶ εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ προσωρινοῦ διχασμοῦ τοῦ Κράτους, εἶχα βαθεῖαν συνείδησιν τῶν εὐθυνῶν ἃς ἀνελάμβανα.** Ἡ συνείδησις αὕτη ἐσήμαινεν ὅτι ἤμην ἀποφασισμένος, ἐὰν ἡ μετοχὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἣν ἐπεδίωξα καὶ ἐπέτυχα, ὡδήγει τὴν χώραν εἰς τὴν ἧτταν καὶ τὴν καταστροφὴν ἀπεφασίζετο δὲ νὰ ζητηθοῦν ποινικαὶ εὐθῦναι παρ᾽ ἐμοῦ, θὰ προσηρχόμην εὐλαβῶς πρὸ τῆς δικαιοσύνης τῆς χώρας, διὰ νὰ ὑποστῶ τὴν ποινὴν ἥτις θὰ μοὶ ἐπεβάλλετο. Ἀλλὰ διότι ἡ ἐθνική μου πολιτικὴ ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας, δὲν ἕπεται ὅτι αἱ εὐθῦναί μου ἔληξαν. **Ὅπως ἀγάγω τὴν πολιτικήν μου εἰς τὸν θρίαμβον ἠναγκάσθην πολλάκις νὰ ἐφαρμόσω μέτρα αὐστηρὰ καὶ πιεστικά, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν βεβαίως ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ ἐλεύθερόν μας πολίτευμα.** Ἀλλ᾽ ἐντεῦθεν ἀνελάμβανον βαρυτάτας εὐθύνας. Τῶν εὐθυνῶν τούτων ἠδυνάμην ν᾽ ἀπαλλαχθῶ μόνον ἐὰν ὁ λαός, καλούμενος εἰς τὰς κάλπας, ἐνέκρινε τὴν ἐνέργειάν μου καὶ ἐνίσχυεν αὐτήν. **Ἀλλ᾽ ὁ λαός, ἀντιθέτως, κληθεὶς εἰς τὰς κάλπας, ἔδωκε ψῆφον, τῆς ὁποίας ἡ ὀρθοτέρα ἐξήγησις εἶναι ὄχι ὅτι ἀπεδοκίμαζε τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα, ἀλλ᾽ ὅτι δὲν ἐνέκρινε τὰς ἐφαρμοσθείσας μεθόδους.** Ποῖος πολιτικός, ἄξιος τοῦ ὀνόματος, σεβόμενος ἑαυτὸν καὶ ἔχων βαθὺ τὸ αἴσθημα τῆς εὐθύνης του δὲν θὰ ἐθεώρει ὅτι τοῦ ἐπιβάλλεται, μετὰ τοιαύτην ἐτυμηγορίαν, νὰ θεωρήσῃ τερματισθὲν τὸ πολιτικόν του στάδιον; Καὶ παρακαλῶ νὰ μὴ νομισθῶ ὑποστηρίζων ὅτι ὁ πολιτικὸς ἀνήρ, ἅπαξ ἀποδοκιμαζόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὀφείλει νὰ ἀπέρχεται εἰς Μοναστήριον. Τοὐναντίον, καθῆκον αὐτοῦ ὑπολαμβάνω καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις νὰ ἀποδέχεται τὴν λαϊκὴν ἀποδοκιμασίαν μετὰ ψυχικῆς γαλήνης καὶ νὰ ἐμμένῃ εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἀρχῶν του, ἐὰν πιστεύῃ εἰς τὴν ὀρθότητα αὐτῶν καὶ ἂν αἰσθάνεται τὴν δύναμιν νὰ ἐργασθῇ περαιτέρω δι᾽ αὐτάς. **Ἀλλ᾽ ὑπὸ ἕνα ὅρον, ὅτι κατὰ τὴν δρᾶσιν δὲν ἐξῆλθε τῶν ὁρίων τοῦ πολιτεύματος. Ἐὰν ἐξῆλθεν αὐτῶν**, ἡ μόνη του δικαιολογία, εἶνε ὅτι ἔπραξε τοῦτο ἐν βαθυτάτῃ συνειδήσει τῶν εὐθυνῶν του, διότι ἐπίστευεν ὅτι τοῦτο ἐπέβαλλον τὰ ὑπέρτατα συμφέροντα τῆς χώρας. Ἀλλ᾽ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ εἶνε ἕτοιμος νὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας τῶν εὐθυνῶν τούτων, συντρίβων τὸ πολιτικόν του στάδιον, ἐὰν ὁ λαὸς ἀποδοκιμάσῃ τὴν ἐνέργειάν του. Ἄνευ τοῦ βαθέος τούτου αἰσθήματος τῆς εὐθύνης θὰ ἐδημιουργοῦντο μέγιστοι κίνδυνοι κατὰ τῆς ὁμαλῆς ἐξελίξεως τῆς χώρας ἐὰν οἱ πολιτικοὶ ἐθεώρουν ὅτι ἐξερχόμενοι τῆς νομιμότητος, ἄλλο δὲν κινδυνεύουν νὰ πάθουν παρὰ νὰ ἐκπέσουν προσωρινῶς ἴσως, τῆς ἀρχῆς.

»Μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσίς μου ἐκ τῆς πολιτικῆς δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ εἶνε ἀμετάκλητος, θὰ προσθέσω ὅτι ἔχει αὕτη καὶ ἓν πρόσθετον, ἀπρόβλεπτον ἄλλως τε, ἀλλ᾽ ἀξιολογώτατον ἀποτέλεσμα. Κανεὶς δὲν εἰμπορεῖ ν᾽ ἀρνηθῇ ὅτι ὁ ἀγών, ὅστις ἤρξατο ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1915 ὑπῆρξε μία μονομαχία μεταξὺ τῶν ἰδεῶν τῆς ἐλέῳ Θεοῦ βασιλείας, ἐξ ὧν ἐνεπνέετο ὁ Βασιλεὺς Κων/τῖνος, καὶ τῶν δημοκρατικῶν ἀντιλήψεων, ὧν ἐγενόμην σημαιοφόρος ὡς ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Αἱ μοναρχικαὶ ἰδέαι ἔχασαν τὸν ἀληθῆ ἀρχηγόν των διὰ τῆς παραιτήσεως, καὶ εἶτα τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου. Αἱ δημοκρατικαὶ ἰδέαι—περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι αὗται ἐναρμονίζονται καὶ πρὸς τὴν βασιλευομένην δημοκρατίαν ἔχασαν ἐπίσης τὸν ἀρχηγόν των διὰ τῆς ἰδικῆς μου παραιτήσεως. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο δύναται νὰ συντελέσῃ, οὕτως ἀμβλυνθῶσι τὰ πάθη καὶ οὕτως τερματισθῇ ὁ ἐμφύλιος σπαραγμός, οὗτινος ἡ τερμάτισις εἶνε—τὸ ἐπαναλαμβάνω—ὅρος τῆς σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος.

»Οὔτε εἶνε ἄλλως τε ἀνάγκη νὰ προσθέσω ὅτι, καίπερ ἀμετακλήτως ἀποφασισμένος νὰ μὴ ἀναλάβω τοῦ λοιποῦ τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας, καὶ νομίμως τυχὸν καλούμενος εἰς τοῦτο, θὰ εἶμαι πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἑκάστοτε Κυβερνήσεως ὅπως ἀναλάβω οἱανδήποτε προσωρινὴν ἀποστολὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐκρινόμην χρήσιμος.

»Ὅταν δὲ ἐπιστῇ ὁ χρόνος νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Ἑλλάδα, πληρουμένου τοῦ ζωηροῦ νοσταλγικοῦ πόθου ὅστις μὲ κατέχει, θὰ προσφέρω πᾶσαν τὴν ὑπολειπομένην μοι ἀκόμη δραστηριότητα εἰς προαγωγὴν παντὸς ἔργου κοινῆς χρησιμότητος, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ συνεργασία μου θὰ ἐκρίνετο χρήσιμος. Ἀλλ᾽ ὁ χρόνος οὗτος δὲν θὰ ἐπιστῇ δι᾽ ἐμὲ πρὶν ἢ βεβαιωθῶ ὅτι κοινὴ πεποίθησις φίλων καὶ μὴ φίλων κατέστη τὸ γεγονὸς ὅτι ἐπάνοδός μου εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, ὑπὸ οἱανδήποτε μορφήν, εἶνε ἀποκεκλεισμένη.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΑΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Δὲν ἀποκρύπτομεν τὴν συγκίνησιν, ἥτις μᾶς συνέχει. Ὁ κ. Ἐλ. Βενιζέλος ὡμίλησε χθὲς πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, κατὰ τρόπον ὄχι μόνον ἀποκαλυπτικὸν τῆς βαθυτέρας ἐννοίας τῆς πολιτικῆς του κατὰ τὸν μέγαν εὐρωπαϊκὸν πόλεμον καὶ τῶν πραγματικῶν της ἀποτελεσμάτων, ὄχι μόνον σπουδαιότατον διὰ τὴν πορείαν ἣν ὀφείλει νὰ χαράξῃ ἐφεξῆς τὸ καταπεπονημένον ἑλληνικὸν ἔθνος ἐὰν θέλῃ νὰ ζήσῃ ἀλλὰ καὶ βαθύτατα συγκλονιστικὸν ἀπὸ ἀπόψεως ἀνθρωπίνης. Ὁ κ. Ἐλ. Βενιζέλος ἐνόμισεν ὅτι συνέταξε τὴν «πολιτικήν του διαθήκην». Συνέταξεν ἁπλῶς τὴν ἀπολογίαν του! Καὶ μίαν ἀπολογίαν λαμπρὰν δι᾽ αὐτόν, ἀποτελοῦσαν ἱστορικὴν ἐκδήλωσιν, καταλογισθησομένην ἀσφαλῶς εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ μοιραίου αὐτοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐπέπρωτο νὰ συγκλο-

ΔΗΜΟΣΙΑΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

"ΦΩΣ„

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Περιοδεύων ἀντιπρόσωπος
καὶ ὑπεύθυνος Συντάκτης
ΚΛΕΑΡΧΟΣ ΜΑΡΙΓΛΗΣ

νίσῃ ἐκ βάθρων τὰ θεμέλια τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας, πληρῶν ἐπὶ δεκαπενταετίαν τὸ πᾶν καὶ τὸ πᾶν ἀνατρέπων, νὰ κορεσθῇ ἐκ τῆς ἐξαφανίσεως ὅλων ἀλληλοδιαδόχως τῶν πολιτικῶν του ἀντιπάλων, νὰ ἴδῃ τέλος κείμενον πρὸ αὐτοῦ τὸ πολιτικὸν χάος ἐν τῇ χώρᾳ, διὰ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ὅπου ἔφθασε σήμερον: εἰς τὴν ἀπολογίαν αὐτήν, ἥτις ἀποτελοῦσα κατὰ βάθος ἕνα ἀνθρώπινον λυγμὸν —τόσαι φιλοδοξίαι, τόσα ὄνειρα, τόσα πάθη, ὅλα σκιασμένα ἀπὸ τὴν πικρίαν τῆς ἐκδικήσεως, μεθ' ἣν τίποτε πλέον. τὸ κενόν, ἡ ἀνησυχία!— ἀποτελεῖ συγχρόνως μίαν κραυγὴν εἰλικρινείας καὶ πόνου, *ἐνόχου μὲν συνειδήσεως*, ἀλλὰ καὶ συνειδήσεως ἀνωτέρας, ἡ ὁποία ζητεῖ *ὄχι μόνον νὰ ἠρεμήσῃ καὶ ἐξαγνισθῇ*, ἀλλὰ καὶ *νὰ φανῇ*, ἔστω καὶ *ἀρνητικῶς, χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα, ἣν τόσον ἐχύμασε καὶ συνεκλόνισε.* Καὶ ἀναμφισβητήτως ὁ κ. Ἐλευθέριος Βενιζέλος—ὁποῖος τυφὼν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ἐκλάμψεων, ὁ οἷα καταιγὶς σωτηρίων καὶ καταστρεπτικῶν ἰδεῶν, ὁποῖος κόσμος ὁμολογουμένως ἰσχυρὸς καὶ ἐνδιαφέρων—διὰ τῆς προσφάτου του ἀπολογίας προσφέρει ὑπηρεσίαν σημαντικὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ κ. Βενιζέλος ὡρίμασεν ἐν τῇ μετανοίᾳ καὶ τῇ μονώσει. Ὁ κ. Βενιζέλος μετὰ τὸν θάνατον τῶν ἀντιπάλων του καὶ τὴν χρεωκοπίαν τῆς πολιτικῆς τῶν Συμμάχων ἐν Λωζάννῃ, εὑρέθη μίαν πρωΐαν αἰφνιδίως κατὰ μόνας μὲ τὸν ἑαυτόν του, ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν συνείδησίν του. Ὀξὺς ὡς εἶναι, ἀνήσυχος ὡς εἶναι, εὐφυής, δὲν ἤργησε νὰ κατανοήσῃ μετὰ τὴν γαλήνην τῆς σκέψεως, ἣν ἐπιφέρει πάντοτε ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν μας, ὅτι τὸ μακιαβελικὸν ἀξίωμα, ἐφ' οὗ ἐβάσισε τὴν ζωήν του καὶ τὴν πολιτικήν του δρᾶσιν:—«ὑπηρετῶ τὴν πατρίδα εἴτε ἀτίμως εἴτε ἐνδόξως "Ὅλα τὰ μέσα εἶνε καλά, φθάνει νὰ προασπίζεται ἡ πατρίς»—ἀπεδείχθη ἀποτυχόν. Καὶ ὅταν ἀντελήφθη ὅτι καὶ ἄλλοι κίνδυνοι, ἀπότοκοι τῆς ἰδικῆς του δράσεως, κυκλώνουν ἀκόμη καὶ σήμερον τὴν κεκμηκυῖαν πατρίδα, ἐφοβήθη τῳόντι ὑπέροχος, ἀναζητῶν νὰ χαράξῃ εἰς τὴν μνήμην τῶν συμπατριωτῶν του ὄχι πλέον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μόνον τὴν «κρατικὴν ἠθικὴν» κατενόησε πάντοτε, ἀλλ' ὅτι κατανοεῖ σήμερον καὶ τὴν «ἀτομικήν». Τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀτόμου τοῦ ἰδικοῦ του! Καὶ ἐξεδηλώθη χθὲς πράγματι γενναίως ὁ τραγικὸς καὶ ἀνώτερος αὐτὸς πολιτικὸς ἀνήρ, τοῦ ὁποίου ἡ ἑωσφορική, λαιλαπώδης καὶ ἀνησυχαστικὴ ψυχὴ ἔπλασε μὲ τὴν δυναμικότητα, τὰς λάμψεις καὶ τὰ ἐρέβη της, μίαν ἐκ τῶν πλέον τρικυμιωδῶν ἑλληνικῶν περιόδων.

Πρὸ ἡμερῶν ἐδημοσιεύθησαν ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων αἱ πραγματικαὶ καὶ μύχιαι σημεριναὶ πολιτικαὶ ἀντιλήψεις τοῦ τέως Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, ἀμφισβητηθεῖσαι μετὰ μανίας ὑπὸ τῶν τέως ὀπαδῶν του, ἀλλ' ἐπικυρούμεναι σήμερον πανηγυρικῶς διὰ τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς διαθήκης τοῦ κ. Ἐλ. Βενιζέλου. Ὁμιλῶν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν λαὸν καὶ τοὺς φίλους του, ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἦτο δυνατὸν βεβαίως νὰ δηλώσῃ ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν διάλυσιν τοῦ τέως ὑπ' αὐτὸν κόμματος, ὡς σαφῶς ἐξετέθη διὰ τελευταίων πρὸς ἡμᾶς ἐκμυστηρεύσεων. Ἀλλ' ἀποφεύγων καὶ νὰ τὸ ὀνομάσῃ ναὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ του, τὸ ἁμαρτωλὸν καὶ γηρακὸς αὐτὸ κόμμα, ἀποφεύγων νὰ ὑποδείξῃ δημοσίᾳ τὸν τρόπον τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἐνεργείας του, ὁμιλῶν γενικώτατα καὶ ἑλληνικώτατα περὶ σεβασμοῦ τοῦ πολιτεύματος, περὶ ἐνεργείας ἐλευθέρων ἐκλογῶν, περὶ καθυποταγῆς εἰς τὴν πλειονοψηφίαν, περὶ συμφιλιώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ὁμαλῆς πολιτικῆς λειτουργίας τῆς χώρας, περὶ τῆς παντελοῦς του ἀποσπάσεως ἀπὸ πάσης ἐφεξῆς πολιτικῆς ἀναμίξεως, ὑποδεικνύει ἀναμφισβητήτως τὴν ἀνάγκην τῆς διαλύσεως, τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξελίξεώς του πρὸς νέους σχηματισμούς, νέας ἀντιλήψεις, νέας μεθόδους πολιτικάς. Διότι ἄνευ ταύτης, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τέως Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων διέξοδος ἐκ τοῦ σημερινοῦ ἀδιεξόδου δὲν θὰ ὑπάρξῃ.

Ἡ ἀπολογία τοῦ κ. Ἐλ. Βενιζέλου ἐπικυροῖ τὴν ὀρθότητα ὡρισμένων ἀντιλήψεων, ἐκτιθεμένων ἀπὸ μακροῦ παρὰ τῆς ἐφημερίδος ταύτης. Ὅταν ἐπεσκοποῦμεν ἐσχάτως τὴν ὅλην ἑλληνικὴν κρίσιν ἀπὸ τοῦ 1915 καὶ ἐντεῦθεν, καὶ τὰς δύο ἀντιθέτους πολιτικὰς τῶν δύο ἀντιθέτων πολιτικῶν κόσμων τῆς Χώρας, δὲν ἐδυσκολεύθημεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, παρὰ τὰς πολλὰς δικαιολογίας, αἵτινες τὸν ὤθησαν εἰς τὴν ἀποστασίαν καὶ τὸν διχασμόν, ὁ κ. Βενιζέλος ὀφείλει τοὺς λόγους καὶ τῆς κατὰ βάθος ἀποτυχίας τῆς πολιτικῆς του καὶ γενικώτερον τῆς ἀκολουθησάσης ἑλληνικῆς δυστυχίας, *εἰς τὴν κατὰ τοῦ πολιτεύματος ἐπιβουλήν του!* Ὁ βενιζελικὸς τύπος, ὅταν ἐθέσαμεν τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν θεμελιώδη αὐτὸν λόγον τῶν τραγικῶν μας περιπετειῶν, τὸν συνιστάμενον εἰς τὸ ἔγκλημα τοῦ ἑλληνικοῦ διχασμοῦ, διέρρηξε τὰ ἱμάτιά του. *Ἐπέπρωτο αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων νὰ ὁμολογήσῃ εἰς τόνον ἀνώτερον καὶ μὲ σκέψιν βαθεῖαν, ὅτι ἔχομεν δίκαιον!* Διότι εἰς τὴν ἐπιβουλήν του κατὰ τοῦ πολιτεύματος—ἀρχῆς καὶ τέλους πάσης κρατικῆς ἐννοίας καὶ ὑποστάσεως—τὴν μὴ ἀμνηστευθεῖσαν παρὰ τοῦ λαοῦ, ἀποδίδει τὴν ἀπόφασίν του, ὅπως μὴ πολιτευθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἐν Ἑλλάδι. Παραπέμπομεν εἰς τὴν σχετικὴν περικοπὴν τῶν εἰς ἄλλην σελίδα δημοσιευομένων δηλώσεών του.

Θὰ ἀναγνωρισθῇ παρὰ πάντων ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος, θελήσας νὰ διακηρύξῃ τὸ mea culpa τῆς συνειδήσεώς του ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, εἰς μίαν ἐπίσημον διὰ τὴν ζωήν του καὶ τὴν ἱστορίαν του στιγμήν, καὶ νὰ σφραγίσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς πολιτικῆς του ἀποχωρήσεως, δὲν ὑστέρησεν οὔτε εἰς εἰλικρίνειαν οὔτε εἰς θάρρος οὔτε εἰς ὕφος. Ὁ κ. Βενιζέλος ἐν τῇ ὅλῃ ἐκθέσει τῶν σημερινῶν του διαθέσεων καὶ ἀντιλήψεων ἤρθη ὑπεράνω τοῦ συνήθους ἐπιπέδου τῶν μικροπολιτικῶν τεχνασμάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οὔτε αὐτὸς δὲν μᾶς εἶχεν ἀπαλλάξει ἐπὶ δεκαπέντε ὁλόκληρα ἔτη. Πᾶσα ἀνθρωπίνη ἐπιφύλαξις ἐπιτρέπεται νὰ διατηρηθῇ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀπόλυτον τῆς εἰλικρινείας τῆς πυρετώδους αὐτῆς καὶ ὡραίας ψυχικῆς ἐκδηλώσεως τοῦ τέως Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων. Ὁ κ. Βενιζέλος μὲ κάθε βῆμα τῆς περιπετειώδους ζωῆς του ἐπιβάλλει ἀνησυχίαν εἰς τὸν ἀμέριμνον διαβάτην: «Μέμνασο ἀπιστεῖν»! Καὶ ἀπιστοῦμεν ἀνθρωπίνως. Διακηρύττομεν ὅμως ὅτι, ἀηδιασμένοι βαθέως ἀπὸ τὰ ψεύδη καὶ τὴν ὅλην τετριμμένην τακτικὴν τῶν τέως ὀπαδῶν του, τῶν τέως φίλων του, ἀνεγνώσαμεν μετὰ ζωηρᾶς ἀνακουφίσεως τὴν παλλομένην αὐτὴν σελίδα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, *τοῦ παλλομένου ἀπὸ τύψεις διὰ τὸ παρελθόν, ἀπὸ ὀργὴν διὰ τὸ παρόν, ἀπὸ ἀνησυχίαν διὰ τὸ μέλλον.* Καὶ ὄχι μόνον τὴν ἀνεγνώσαμεν μετ' ἀνακουφίσεως, ἀλλὰ καὶ πολλὰς βασίζομεν ἐλπίδας ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δημοσιεύσεώς της.

Δὲν γνωρίζομεν ἐὰν ὑπάρχῃ δικαιοσύνη εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Λέγουσιν ὅτι ὑπάρχει βαθεῖα καὶ ἀδιασώπητος: ἡ δικαιοσύνη τῶν πραγμάτων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ ὁ κ. Βενιζέλος θὰ καταβάλῃ εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ δράματος τὴν ἰδικήν του θυσίαν μίαν ἡμέραν. Ὁπωσδήποτε ἡ πρώτη ἀληθινὴ πρᾶξις τοῦ ἐξαγνισμοῦ του ἐνηργήθη χθὲς διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀπολογίας αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ὑπηγόρευσε, Προφήτης ἢ Ἑωσφόρος, ἀδιάφορον, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν διαπνέει ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀνωτέρα πνοὴ σκληρότητος ἅμα καὶ θλίψεως, συστατικῶν ἀπαραιτήτων διὰ κάθε βιώσιμον δημιουργίαν. Ἀδιστάκτως δὲ διακηρύττομεν ὅτι ἐξ ὅλης τῆς πολυμόρφου καὶ πολυσυνθέτου δράσεως τοῦ κ. Ἐλ. Βενιζέλου, μίαν διακρίνομεν πραγματικὴν δημιουργίαν: τὴν ἀπολογίαν του αὐτήν, τὴν ὑποθήκην του αὐτὴν πρὸς ἕνα λαόν, τὸν ὁποῖον τόσον ἐδοκίμασε καὶ τὸν ὁποῖον εἶναι δίκαιον νὰ βοηθήσῃ ὁπωσδήποτε σήμερον νὰ ἐπανεύρῃ τὸν δρόμον του καὶ τὴν γαλήνην του!

«Πολιτεία»

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΠΟΛΛΟΥ χρόνου ἀγωνιζόμεθα νὰ πείσωμεν τὸν λαὸν διατί ὁ ἑλλ. λαὸς κατέρριψε τὸν Βενιζελισμὸν καὶ οἱ ἰσχυρισμοί μας εὐτυχῶς δικαιολογοῦνται πλήρως ἐξ αὐτῶν τῶν τελευταίων δηλώσεων τοῦ Βενιζέλου. **Τὰ ἐφαρμοσθέντα μέσα** πρὸς πραγματοποίησιν τῆς πολιτικῆς μας, λέγει ὁ τέως Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δικαιολογοῦν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἑλλ. λαοῦ τῆς 1ης Νοεμβρίου. Καὶ ποῖα ἦσαν τὰ μέσα ἐκεῖνα; Αἱ ἐπεμβάσεις τῶν ξένων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδος, αἱ φυλακίσεις, αἱ ἐξορίαι, ἡ ἀναστολὴ τῆς ἰσότητος καὶ μονιμότητος τῶν ὑπαλλήλων καὶ παντοῖα ἄλλα ἀντισυνταγματικὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἐπέφεραν τὴν διαίρεσιν τοῦ λαοῦ. Ὁ κ. Βενιζέλος δικαιολογεῖ τὸν ἑλλ. λαὸν διὰ τὴν ἀπέναντι τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ἐπιδειχθεῖσαν στάσιν του καὶ ὅμως τὰ ἀτομεινάρια τοῦ κόμματος μὲ τοὺς Δαγκλῆδες καὶ τοὺς Σοφούληδες ἐπιμένουν νά.... κυβερνήσουν!! ἐκ νέου τὴν Ἑλλάδα.

— § —

ΚΑΙ ΜΙΑΝ ΑΛΛΗΝ σπουδαίαν παρατήρησιν κάμνομεν ἐκ τῶν δηλώσεων τοῦ Βενιζέλου. Δηλοῖ οὗτος κατηγορηματικῶς ὅτι **ἡ Ἑλλὰς οὐδεμίαν πλέον τοῦ λοιποῦ δέον νὰ ἔχῃ βλέψιν ἐδαφικήν.** Ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ διαφωνήσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο μὲ τὸν τέως ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων. Δὲν ὁμοιάζομεν βεβαίως μὲ τοὺς ἠλιθίους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀναμένουν ἀμέσως νέους πολέμους ἐν Ἀνατολῇ ἀλλὰ τὰ ὄνειρα τῆς Φυλῆς πρὸς ρύθμισιν τῶν Βορείων συνόρων μας, πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Θρᾴκης καὶ πρὸς ἀπόκτησιν τῶν νήσων Κύπρου καὶ Δωδεκανήσων δὲν νομίζομεν ὅτι δύνανται νὰ μείνωσιν ἀπραγματοποίητα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ δηλώσεις αὗται εἶναι καὶ τοῦτο καλὸν ὅτι θὰ εἶναι λίαν **καταπραϋντικαὶ** διὰ τούς, πρόσφυγας τῆς Μ. Ἀσίας ἀφ' οὗ ἐξέρχονται ἐκ στόματι αὐτοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν φιλελευθέρων.

— § —

ΑΝΗΓΓΕΛΘΗ ἐξ Ἀθηνῶν ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῆς Περιθάλψεως ἀναχωρεῖ εἰς Κρήτην πρὸς μελέτην τοῦ τρόπου τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ἐκεῖ προσφύγων. Δεδομένου ὅτι ὅλα τὰ ζητήματα τῶν ἐπὶ τῆς νήσου μας προσφύγων ἐλύθησαν μὲ λόγια καὶ ἀγορεύσεις ἐντὸς διημέρου ποὺ παρέμεινεν ἐδῶ ὁ κ. ὑπουργός, δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ συγχαρῶμεν καὶ τοὺς ἐν Κρήτῃ πρόσφυγας οἱ ὁποῖοι θὰ χορτάσουν ἀπὸ λόγια καὶ ἀπὸ τίποτε ἄλλο.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΙΑ ΘΑΛΑΣΣ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΠΑΛΗΟΥ

Τὸ ταχύπλουν καὶ ἠλεκτροφώτιστον θαλαμηγὸν ἀτμόπλοιον «ΑΔΡΙΑΤΙΚΟΣ» ἀναχωρεῖ τὴν 12ην Αὐγούστου ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 9ην πρωϊνήν: Διὰ **Χίον, Πειραιᾶ** καὶ **Ἀλεξάνδρειαν.**

Τὸ ταχύπλουν ἀτμόπλοιον «ΣΠΕΤΣΑΙ» ἀναχωρεῖ τὴν 13ην Αὐγούστου ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 12ην μεσημβρίαν. Διὰ **Χίον, Πειραιᾶ, Χανιά, Ρέθυμνον καὶ Ἡράκλειον.**

Ἐκ τοῦ Πρακτορείου

ΒΟΓΟΣ ΚΑΓΑΤΣΙΑΝ Εἰδικὸς χρωματιστὴς ἁμαξῶν καὶ αὐτοκινήτων.

Ἐργασία ἐγγυημένη πληροφορίαι παρ' ἡμῖν.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Προκειμένου νὰ ἀναχωρήσω ἐκ Μυτιλήνης περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου ζητῶ φαρμακεῖον ἐν Μυτιλήνῃ ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἀντιπροσωπείαν μου δι' ὅλα τὰ εἴδη τῶν κηλεπιδέσμων. Μέχρι τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἔχω ὅλα διὰ τοὺς πάσχοντας τιμὰς σχεδὸν προπολεμικάς.

Ἐμμ. Δ. Χωριατόπουλος

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ
ΠΡΟΣΟΧΗ

Κύριοι! Τὰ πλέον παλαιὰ καὶ ἄχρηστα ψαθάκια σας, μεταβάλλονται εἰς καινουργῆ ἐντὸς 24ων ὡρῶν, μόνον μὲ 15 δραχ. εἰς τὸ Σιδηρωτήριον καὶ πιλοπωλεῖον τοῦ κ. **Γεωργίου Κωνσταντινίδου** ἐντὸς τῆς καισαρείας [illegible] ἔναντι τοῦ οἰνοπνευματοποιείου κ. Κων. Ψαρέλλη.

Ἐπωφεληθεῖτε τῆς εὐκαιρίας Τρέξατε

ΜΙΣΘΟΔΟΤΙΚΑΙ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
πωλοῦνται εἰς τὸ Γραφεῖόν μας ὡς καὶ μηνιαίων ἐπιχορηγήσεων.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ τῶν Ἑλληνικῶν πεπειραμένος, ἀναλαμβάνει παραδόσεις. Πληροφορίαι παρ' ἡμῖν.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΤΟΥ ΜΟΝΙΜΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ

Ἀριθ. 1153 **Ἀθῆναι 9 Αὐγούστου 1923**

ΤΟ ΔΑΝΕΙΟΝ

Τηλεγραφήματα ἐκ Λονδίνου ἀγγέλλουν ὅτι ὁ αὐτόθι διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κ. Διομήδης ἐπεράτωσεν τὰς περὶ τοῦ προσφυγικοῦ Δανείου συνεννοήσεις μὲ ἀποτελέσματα λίαν ἱκανοποιητικά.

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ

Ὁ κ. Ζαΐμης ἐξακολουθεῖ τὰς συνεννοήσεις του μετὰ τῶν διαφόρων πολιτευτῶν ἀπαντῶν μεγάλας δυσχερείας λόγῳ τῶν ἐγειρομένων ἀξιώσεων ὡρισμένων παλαιοκομματικῶν.

ΑΗΔΙΑ

Ὁ λαὸς ὡς καὶ ὁ ὑγιὴς πολιτικὸς κόσμος παρακολουθεῖ μετ' ἀηδίας τὰς προπαρασκευὰς ἐπιφυλάσσων εἰς ἑαυτὸν τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς δώσῃ τὸ καλὸν μάθημα.

ΟΙ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

Ἡ ἀπόφασις τῶν φιλελευθέρων ὅπως κατέλθουν εἰς τὰς ἐκλογὰς ὡς ἀνεξάρτητοι μὲ ἴδιον πρόγραμμα ηὐχαρίστησεν ὅλον τὸν φιλελεύθερον κόσμον.

ΜΙΧΑΣ

ΝΕΩΤΑΤΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Η ΑΓΓΛΙΑ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ ΘΑ ΛΑΒΗ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΣ.— ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΝΟΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ.

Βερολῖνον, 6 Αὐγούστου.— Κατὰ τηλεγράφημα ἐκ Λονδίνου τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, θὰ συνέλθῃ τὴν Πέμπτην ἵνα ἀποφασίσῃ ἐὰν ἡ Ἀγγλία θὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὸ Βέλγιον, Εἰς τοὺς κυβερνητικοὺς κύκλους δὲν γίνεται λόγος περὶ χωριστῆς νότας πρὸς τὴν Γερμανίαν.

Λονδῖνον, 6 Αὐγούστου.— Αἱ ἐφημερίδες σχολιάζουν τὰ περὶ τοῦ Ροὺρ καὶ τῶν ἐπανορθώσεων παρατηροῦσιν ὅτι ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ δημοσιεύσῃ τὴν νόταν της χωρὶς νὰ δημοσιεύσῃ καὶ τὴν βρεττανικὴν ἀνακοίνωσιν ἥτις κατὰ τὸ πλεῖστον ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων.

ΕΠΕΤΕΥΧΘΗ ΚΑΙ ΥΠΕΓΡΑΦΗ ΤΟΥΡΚΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Ρώμη, 6.— Τηλεγραφικαὶ πληροφορίαι ἐκ Λωζάννης ἀγγέλλουν ὅτι ἐπετεύχθη συμφωνία μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἀμερικῆς καὶ ὑπεγράφη σήμερον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Μπωριβάζ» ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων ἀμφοτέρων τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν.

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κων)πόλεως, ἡ τουρκοαμερικανικὴ συμφωνία ἐπετεύχθη κατόπιν τῶν μετριοπαθῶν ὁδηγιῶν τὰς ὁποίας ἔδωσεν ὁ Ἰσμὲτ πασᾶς.

ΕΚ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ 150 ΤΗΣ ΑΜΝΗΣΤΕΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΟΥΔΕΙΣ ΕΙΝΕ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ.

Κωνσταντινούπολις, 6. (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).— Πληροφοροῦμαι ἐξ ἐγκύρου πηγῆς ὅτι εἰς τὸν κατάλογον τῶν 150 προσώπων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν συνθήκην εἰρήνης δὲν δικαιοῦνται νὰ ἐπωφεληθοῦν τῆς γενικῆς ἀμνηστείας, οὐδεὶς χριστιανὸς συμπεριλαμβάνεται.

Ἅπαντες εἶνε Μουσουλμᾶνοι, ὀπαδοὶ τοῦ πρώην Σουλτάνου Βαχηδεδδίν, οἱ ὁποῖοι διαρκοῦντος τοῦ πολέμου ἐν Μ. Ἀσίᾳ προέβησαν εἰς ἀντιπατριωτικὰς πράξεις, προδώσαντες τὴν πατρίδα των. Ὁ κατάλογος οὗτος καταρτίζεται ἤδη ἐν Ἀγκύρᾳ.

Ἀνακοινωθὲν

Διὰ τηλεγραφήματός του πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὁ κ. Διομήδης ἀναφέρει ὅτι ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας ἐδέχθη νὰ ὑποβιβάσῃ ἀπὸ ἓξ εἰς πέντε τοῖς ἑκατὸν τὸν τόκον προκαταβολῆς ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἐπὶ τοῦ προσφυγικοῦ δανείου.

Ἐν Λωζάνῃ ὑπεγράφη Τουρκοαμερικανικὴ συνθήκη καταργοῦσα τὰς διομολογήσεις καὶ διὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς παραχωροῦσα εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅρον μᾶλλον εὐνοουμένου Ἔθνους καὶ ἐλευθερίαν διάπλου τῶν Στενῶν.

ΑΠΟ ΑΥΡΙΟΝ ΔΙΑΒΑΣΑΤΕ

ΟΛΟΙ ΤΟ "ΦΩΣ„

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΝ ΤΗΣ "ΜΑΤΙΝ„

ΕΓΧΩΡΙΑ

ΤΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Λίρα στερλίνα δρχ. 243
Δολλάριον » 50,—
Λίρα Ταλλὰτ » 31,

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Δασαρχείου

Συνεπείᾳ τηλ)κῆς διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὰ καθήκοντά του ὡς διευθυντὴς τοῦ Δασαρχείου ὁ καὶ πρότερον τοιοῦτος κ. Ἀχιλλεὺς Κνήτης.

Διὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεώς του τὸ Ὑπουργεῖον, αἰρόμενον ὑπεράνω προκαταλήψεων καὶ κακοβούλων εἰσηγήσεων, ἀποδίδει τὸ δίκαιον εἰς εὐσυνείδητον ὑπάλληλον, τιμώμενον παρὰ τῆς Μυτιληναϊκῆς κοινωνίας, δι' ἀνομολογήτους δὲ σκοποὺς συκοφαντηθέντα ἐσχάτως.

Ἀπαγόρευσις μετακινήσεως προσφύγων

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς κ. Δοξιάδης τηλεγραφεῖ ὅτι λόγῳ ἐξαιρετικῶν ἀναγκῶν μεταφορᾶς προσφύγων Κων)πόλεως ἀπαγορεύομεν ἀπολύτως πᾶσαν μετακίνησιν προσφύγων διὰ Μακεδονίαν, Θ)νίκην καὶ Πειραιᾶ.

Ἄδειαι προεκδιδόμεναι ἰσχύουσι. Ἀπαγόρευσις δὲν ἀφορᾷ ἐμπορευομένους, καὶ εὑρισκομένους ἤδη ἐν πλῷ, ἔστω καὶ ἄνευ εἰδικῆς ἀδείας περιλαμβάνει δὲ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα μετάβασις προϋποθέτει διέλευσιν διὰ Πειραιᾶ ἢ Θεσσαλονίκην.

Παρασημοφορίαι

Ἀπενεμήθη διὰ τὴν εὐδόκιμον αὐτῶν ὑπηρεσίαν ὁ Ἀργυροῦς Σταυρὸς τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Β. Τάγματος Γεωργίου τοῦ Α'. εἰς τοὺς κ. κ. Κ. Κυρίμην χημικόν, καὶ Θ. Θεοδοσόπουλον Ἔφορον.

Τὸ «Φῶς» συγχαῖρον εὔχεται εἰς τοὺς ἄνω φίλους καὶ εἰς ἀνώτερα.

ΓΑΜΟΙ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐν στενῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ φίλου μας δικηγόρου τῆς πόλεώς μας κ. Κίμωνος Ζανίδου μετὰ τῆς χαριτωμένης δεσποινίδος Ἑλένης τῆς γνωστῆς οἰκογενείας Ε. Κανέλογλου. Τὸ «Φῶς» εὔχεται τὸν βίον ἀνέφελον καὶ ἀνθόσπαρτον στὸ ὄντως τεριαστὸ ζευγάρι.

ΘΕΑΜΑΤΑ

ΑΛΚΑΙΟΣ

Σήμερον χάριν τῆς ἑορτῆς πλούσιον πανηγυρικὸν πρόγραμμα μὲ νέαν συνέχειαν τοῦ κινηματογραφικοῦ ἀριστουργήματος **«ὁ υἱὸς τῆς νυκτὸς»** καὶ τὸ σατανικὸν τέλος τοῦ ἥρωος **«Σεναμπὼ»**. Ὁ μεγαλείτερος θρίαμβος τῶν περιπετειῶν του.

Τρέξατε!!

ΖΑΠΠΕΙΟΝ

[illegible]

Ἀπόψε νέον μεγαλεῖον πλούσιον καὶ τέχνη, στὸ **Ζάππειον** μὲ τὴν **Ζακομπένην** βασίλισσαν ἕνα [illegible] ὁποῖον πρέπει νὰ θαυμάσουν ὅλοι, θὰ συνοδευθῇ ὑπὸ τῶν κ. κ. Π[illegible] Καρακάση μὲ ἐκλεκτὰ τεμάχια Εὐθύμου χήρας.

Ὅλοι στὸ Ζάππειον!!

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ